

शासकीय मुद्रणालये व लेखनसामग्री भांडारे यामधील निरुपयोगी वस्तू/नादुरुस्त यंत्रे/ गरजेपेक्षा अतिरिक्त असलेल्या निरुपयोगी वस्तू व नादुरुस्त छपाई यंत्रे इत्यादीची लिलाव/ ई-निविदा प्रक्रियेद्वारे विक्री करण्याबाबत.

**महाराष्ट्र शासन**  
**उद्योग, ऊर्जा, कामगार व खनिकर्म विभाग,**  
**शासन निर्णय क्र. मुलेसा-२०२४/प्र.क्र.४६/उद्योग-४**  
मंत्रालय, मुंबई - ४०००३२.  
दिनांक : १५ मार्च, २०२४.

- वाचा :-**
- १) शासन परिपत्रक, वित्त विभाग, क्र.डीएफपी-१०१/ प्र.क्र.०७/१६/ विनियम दि.२२.०६.२०१६.
  - २) शासन निर्णय, उद्योग विभाग, क्र.मुलेसा-२००६/ प्र.क्र.३५३/ उद्योग-४, दि.१२.०६.२००८.
  - ३) शासन निर्णय उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग क्रमांक भांखस-२०१४/प्र.क्र.८२/भाग-III/उद्योग-४, दिनांक ०१ डिसेंबर, २०१६.
  - ४) संचालक, शासकीय मुद्रण, लेखनसामग्री व प्रकाशन संचालनालय, मुंबई यांचे पत्र क्र.कार्या-२ब/मु.वि./ई-लिलाव/निरुपयोगी साधनसामग्री/ मान्यता/११३१/२०२३-२४ दि.२९.०२.२०२४

**प्रस्तावना :-**

उद्योग विभागाच्या अधिपत्याखालील शासन मुद्रण, लेखनसामग्री व प्रकाशन संचालनालय, मुंबई व शासकीय मध्यवर्ती मुद्रणालय, चर्नी रोड, मुंबई येथील इमारतीचा पुनर्विकास करण्याची बाब उद्योग विभागाच्या विचाराधीन आहे. संचालनालय व संचालनालयाच्या अधिनस्त असलेल्या शासकीय मुद्रणालय व शासकीय लेखनसामग्री भांडारे येथे निरुपयोगी व नादुरुस्त छपाई यंत्रे, टंकलेखन यंत्रे, स्कॅप शिसे, तांबे, पितळी पट्ट्या, अॅल्युमिनियम ऑफसेट प्रिंटींग प्लेट्स इत्यादी भांडार सामान भंगार स्वरूपात पडून आहे. त्यामुळे मुद्रणालयातील छपाई कामकाजाची जागा ही सदर सामानामुळे अडून राहिली असुन सदर जागेचा वापर छपाई उत्पादन घेण्यासाठी अनेक वर्षांपासून करता येत नाही. सद्यस्थितीत मुद्रणालयात काही यंत्रसामग्री तुकडे स्वरूपात असुन सदर यंत्रसामग्री गंज चढून दिवसेंदिवसे खराब होत आहे व याचा परिणाम सद्यस्थितीत कार्यरत असलेल्या इतर यंत्रसामग्रीवर होत आहे.

२. संदर्भ क्र.०१ अन्वये वित्त विभागाने निरुपयोगी, उपयोगात नसलेल्या, दुरुस्ती न होण्याजोग्या किंवा गरजेपेक्षा अधिक असलेल्या शासकीय भांडार वस्तू, यंत्रसामग्री, वहाने इत्यादींची निर्लेखन करणे व त्याची विक्री लिलाव/निविदा प्रक्रियेने करणेबाबतच्या सूचना दिल्या आहेत. त्यानुषंगाने उद्योग विभागाच्या अधिपत्याखालील शासन मुद्रण, लेखनसामग्री व प्रकाशन संचालनालय, मुंबई तसेच या संचालनालयाच्या अधिनस्त असलेल्या शासकीय मुद्रणालय व शासकीय लेखनसामग्री भांडारे येथे निरुपयोगी व नादुरुस्त भंगार सामानाची इत्यादींची विक्री लिलाव/निविदा प्रक्रियेद्वारे शासन गठीत समिती तसेच संचालक, शासकीय मुद्रण, लेखनसामग्री व प्रकाशन संचालनालय, मुंबई यांच्या अध्यक्षतेखालील मुद्रणालयनिहाय तांत्रिक समितीमार्फत करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

**शासन निर्णय :-**

उद्योग विभागाच्या अधिपत्याखालील संचालनालय तसेच संचालनालयाच्या अधिनस्त असलेल्या शासकीय मुद्रणालय व शासकीय लेखनसामग्री भांडारे येथे निरुपयोगी व नादुरुस्त भंगार सन २००८ पासून पडून आहे. तसेच अलिकडील वर्षामध्ये निर्लेखित व यंत्रसामग्रीच्या नवीन भंगार सामानाची त्यामध्ये भर पडली आहे. त्यानुषंगाने सदर मुद्रणालयनिहाय निरुपयोगी व नादुरुस्त भंगार सामानाची विल्हेवाट लावून सदर सामानाची विक्री लिलावाद्वारे/निविदा प्रक्रियेद्वारे करण्याच्या अनुषंगाने शासन गठीत समिती तसेच संचालक, शासकीय मुद्रण, लेखनसामग्री व प्रकाशन संचालनालय, मुंबई यांच्या अध्यक्षतेखालील मुद्रणालयनिहाय तांत्रिक समितीमार्फत करण्यास या शासन निर्णयान्वये मान्यता देण्यात येत आहे.

२. तसेच संदर्भ क्र.२ अन्वये मुद्रणालयातील निरुपयोगी व नादुरुस्त भंगार सामानाची विक्री करण्याच्या अनुषंगाने लिलाव/निविदा प्रक्रियेच्या प्रसिध्दीची व्याप्ती, हातची किंमत, लिलावाचे स्थळ व दिनांक इत्यादीबाबत निर्णय घेण्याकरिता ज्याप्रमाणे समिती गठीत करण्यात आली होती त्याचप्रमाणे सद्यस्थितीत मुद्रणालयनिहाय निरुपयोगी व नादुरुस्त भंगार सामानाची विल्हेवाट लिलावाद्वारे/निविदा प्रक्रियेद्वारे विक्री करण्याच्या अनुषंगाने खालीलप्रमाणे समिती गठीत करण्यात येत आहे.

१	सह सचिव (उद्योग-४), उद्योग, ऊर्जा, कामगार व खनिकर्म विभाग, मंत्रालय, मुंबई	अध्यक्ष
२	उद्योग सह/उप संचालक (भां.ख.स), उद्योग संचालनालय, नवीन प्रशासकीय भवन, मुंबई	सदस्य
३	व्यवस्थापक (मोठे मुद्रणालय) (ज्येष्ठतम)	सदस्य
४	लेखा अधिकारी, शासकीय मुद्रण, लेखनसामग्री व प्रकाशन संचालनालय, मुंबई	सदस्य
५	संचालक, शासकीय मुद्रण, लेखनसामग्री व प्रकाशन संचालनालय, मुंबई	सदस्य सचिव

**सदर समितीची कार्यकक्षा:-**

- मुद्रणालयनिहाय समितीने सादर केलेल्या निरुपयोगी भांडार सामानाच्या अहवालाबाबत मुद्रणालयनिहाय समितीसोबत चर्चा करणे.
- मुद्रणालयनिहाय समितीच्या अहवालातील निरुपयोगी भांडार संबंधाने विभागीय समितीने तयार केलेला निविदा मसुदा/अटी व शर्ती यांस मान्यता देणे.
- विहीत कार्यवाहीच्या अनुषंगाने निविदा/लिलाव प्रक्रिया राबविण्याबाबत अंतिम निर्णय घेणे.
- मुद्रणालयनिहाय समितीच्या अहवालातील निरुपयोगी व निर्लेखित करावयाच्या वस्तूंची अंदाजित विक्री मुल्य वित्त विभागाच्या परिपत्रकातील सुचनेनुसार करण्यात आले असल्याचे तपासणी करणे आणि विक्री मुल्य निश्चितीसाठी शासन मान्य मुल्य निर्धारकाचे सहाय्य घेऊन विक्री मुल्य अंतिम करणे.

३. संचालनालयाच्या अधिनस्त असलेल्या शासकीय मुद्रणालय व शासकीय लेखनसामग्री भांडारे या कार्यालयातील जुने व नवीन भंगार साहित्य याची यादी करणे, भंगार साहित्याची प्रत्यक्ष पडताळणी करणे, अभिलेख अद्ययावत करणे, त्याचे मुल्यांकन करणे व सर्व मुद्रणालयातील कार्यकक्षेचा अहवाल पुढील कार्यवाहीच्या अनुषंगाने संचालनालयास सादर करणे या कार्यवाहीसाठी संचालक, शासकीय मुद्रण,

लेखनसामग्री व प्रकाशन संचालनालय, मुंबई यांच्या अध्यक्षतेखाली खालीलप्रमाणे “मुद्रणालयनिहाय तांत्रिक समिती” गठीत करण्यात येत आहे.

अ.क्र.	मुद्रणालयनिहाय तांत्रिक समिती	
१	संचालक, शासकीय मुद्रण, लेखनसामग्री व प्रकाशन संचालनालय, मुंबई	अध्यक्ष
२	व्यवस्थापक, (कार्यालय प्रमुख)/सहायक संचालक	सदस्य
३	भांडार प्रमुख (मुद्रणालय/लेखनसामग्री भांडार)	सदस्य
४	यंत्र अभियंता, शासकीय टंकलेखनयंत्र दुरुस्ती कर्मशाळा, मुंबई	सदस्य सचिव

#### सदर समितीची कार्यकक्षा:-

- १) महाराष्ट्र वित्तीय नियमावली, १९४९ मधील तरतुदीनुसार शासकीय मुद्रणालय/लेखनसामग्री या कार्यालयातील भांडारनिहाय जडवस्तू संग्रह नोंदवहीतील वस्तू साहित्याची नोंद तपासणी करणे.
- २) वित्त विभागाच्या दि.१८.०६.१९९१ परिपत्रकानुसार तसेच त्या संदर्भात वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या आदेशानुसार निर्लेखित करावयाच्या वस्तू साहित्याचे वस्तू खरेदी वर्ष, खरेदी मूल्य, हातची किंमत निर्लेखन कार्यवाही यांचे लॉटनिहाय विवरणपत्र तयार करणे.
- ३) लिलावापूर्वी विक्रीच्या वस्तूंची हातची किंमत (अपसेट प्राईस) निश्चित करण्यासाठी वित्त विभागाच्या दि.१८.६.१९९१ रोजीच्या परिपत्रकातील परिच्छेद ३ (अ) (ब) (क) अनुसार अवलंब करणे.
- ४) मुद्रणालय / लेखनसामग्री भांडारे यांचे आवारातील विखुरलेले निरुपयोगी भांडार सामान लॉटनिहाय एकाच ठिकाणी जमा करणे.
- ५) विल्हेवाट लावण्याच्या साहित्याची किंमत ठरविणे व या माहितीच्या आधारावरून विहीत प्रक्रियेकरिता निविदा मसुदा तयार करणे.
- ६) मुद्रणालयातील निर्लेखित तसेच निरुपयोगी भांडार वस्तू साहित्याचा अहवाल संचालनालयास सादर करणे.

४. शासकीय मुद्रणालये / लेखनसामग्री भांडारे यामधील भंगार साहित्याची विल्हेवाट "जसे व जेथे आहे तेथे" या तत्वावर, वित्त विभागाच्या दि.२२.०६.२०१६ रोजीच्या परिपत्रकातील तरतुदीनुसार करता येईल. विहित प्रक्रिया पार पाडताना निविदा प्रक्रियाचा अवलंब करावयाचा असेल तेंव्हा विभागास उद्योग विभागाच्या दि.०१.१२.२०१६ रोजीच्या सुधारीत खरेदी धोरणातील तरतुदीनुसार निविदा प्रक्रिया राबवून जास्तीत- जास्त उच्चतम दर सादर करणा-या निवदाकाराची निवड शासन गठीत समितीच्या सहमतीने व मान्यतेने अंतिम करण्यात येईल.

५. संचालनालयाच्या अधिनस्त असलेल्या मुद्रणालयातील निरुपयोगी व नादुरुस्त भंगार सामानाची विक्री लिलाव/निविदा प्रक्रियेद्वारे केल्यानंतर सदर प्रक्रियेमुळे प्राप्त होणारी रक्कम ही संचालनालयाच्या अंतर्गत असलेल्या प्रधान शिर्ष-एकत्रित निधी, (एक) महसूली जमा व इतर निधी, (सी) कराव्यतिरिक्त महसूल, (एक) सर्वसाधारण सेवा, ००५८, लेखनसामग्री व मुद्रण, ८००, इतर जमा रकमा, (०१) इतर जमा रकमा, (०१) (०६) इतर बाबी (००५८ ०३७८) या लेखाशिर्षाखाली चलनाद्वारे जमा करण्यात यावी.

६. सदरचे शासन निर्णय हे वित्त विभागाच्या दिनांक १७.०४.२०१५ रोजीच्या शासन निर्णयासोबतच्या वित्तीय अधिकारी नियमपुस्तिका, १९७८ मधील भाग-पहिला, उपविभाग-एक अनु.क्र.२२ नियम क्र.१४६ व उपविभाग-पाच, अनु. क्र.८, नियम क्र.४३२ अन्वये प्रशासकीय विभागांना प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकारानुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

७. सदरचे शासन निर्णय हे महाराष्ट्र शासनाच्या [www.maharashtra.gov.in](http://www.maharashtra.gov.in) या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आले असून, त्याचा संगणक सांकेतांक क्र. २०२४०३२०१७१३२४९०१० असा आहे. सदरचे शासन निर्णय हे डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(लक्ष्मीकांत ढोके)

सह सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत :-

- १) मा. मंत्री (उद्योग) यांचे खाजगी सचिव/स्वीय सहायक.
- २) प्रधान सचिव, उद्योग, ऊर्जा, कामगार व खनिकर्म विभाग, यांचे स्वीय सहायक.
- ३) सह सचिव (उद्योग-४), उद्योग, ऊर्जा, कामगार व खनिकर्म विभाग, यांचे स्वीय सहायक.
- ४) संचालक, शासकीय मुद्रण, लेखनसामग्री व प्रकाशन संचालनालय, मुंबई.
- ५) सह/उपसंचालक, उद्योग संचालनालय, नवीन प्रशासकीय इमारत, मुंबई.
- ६) निवडनस्ती.